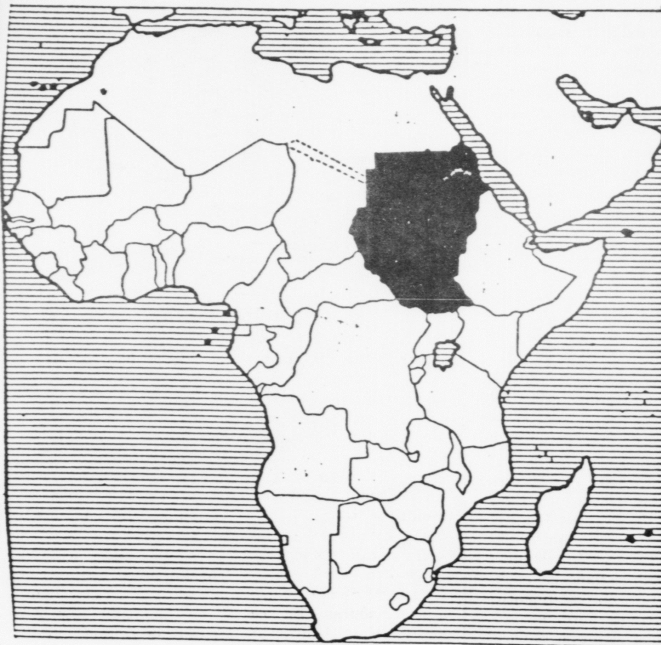

Frá Amnesty International

SUDAN

SUDAN

Tann 30. júní 1989 tók Omar Hassan al-Bashir, generalloytnantur, valdið í Sudan, eftir at hann hevði staðið á odda fyri einum hernaðarkvetti móti stjórnini hjá Sadiq al-Mahdi.

Nýggja hernaðarstjórnin við Omar al-Bashir á odda skipaði eitt hernaðarrað fyri bjarging av tjóðskaparligu kollvelt- ingini (NSRCC). Hetta ráðið tók valdið í landin- um og kunngjórði beinan- vegin eina roð av undan- takslógum. Undantaks- stóða varð sett í gildi fyri alt landið, og alt stjórnar-, dóms- og lóggávuvald varð savnað hjá ráðnum. Allir politiskir flokkar vorðu bannaðir, somuleið- is fakfeløg eins og øll bløð vorðu bannað. Fólki, sum settu seg upp ímóti ráð- num, ella ikki aktaðu boð, kundu verða handtikin og fongslaðar uttan tíðarfreist. Brot móti boðum frá ráð- num kunnu verða revsað við fongslu í upp til 10 ár ella deyðarevring.

Mannarættindabrot eru ikki nýggjur kostur í Sud- an, men viðurskiftini hava kortini ongantið verið so ring, sum hetta háltvann- að árið, síðan NSRCC tók valdið í landinum. Sam- bært Amnesty Internati- onal stendur so illa til, at landið má sigast at hava verið í einari óslitnari mannarættindakreppu hesa tíðina.

Millum teirra, ið eru sett fóst, eru fyrrverandi stjórnarráðharrar, parla- mentslimir, mannarætt- indastríðsfólk og fakfe- lagsfólk. Fangar verða illa viðfarnir og javnan pindir.

Amnesty International hevur adopterað fleiri samvitskufangar í Sudan. Ein teirra er Ahmed Ab- dul Mulla Abashar, sum ein bólkur hjá Al Feroya deild arbeiðir fyri. Hann er 45 ára gamal og var aðalskrivari í fakfelagnum hjá apotekarum og nevndar- limur í landsfelagnum fyri fakfeløg innan tøkni- yrkini, tá hann varð hand- tikin tann 29. november 1989. Um somu tíð vorðu fleiri læknar handtiknir, eftir at teir høvdu fyrireik- að verkföll sum mótmæli móti uppsøgn og hand- tøkum av fleiri læknum.

Tað er ikki nógv meira, vit fyið: Hava frætt um Ahmed Abashar, hóast

vit hava skrivað til mynd- uggleikarnar í Sudan við jøvnum millumbili síðan vit fingi málið í mars 1990. Tó vita vit, at hann situr í Shalla fongslinum har vesturi í landinum, sum er eitt tað ringasta fongslíð í øllum landinum.

Tað tykist sum NSRCC serliga leggur eftir vælut- bünnum fólki og fólki, ið stendur á odda á ymskum samfelagsøkjum. Serliga nógvir universitetslærar- ar og aðrir akademikarar eru settir fastir seinasta árið.

Síðan august 1989 eru nógvir aktivir limir í fak- felagnum fyri universi- tetslærarar handtiknir. Felagið, sum nú er bann- að, skrivaði tann 31. juli 1989 saman við øðrum fakfeløgum undir eitt mótmæli til stjórnina um brot á rættindini hjá fak- feløgnum. Kravt varð, at fakfelögin fingi rætt at virka og at nýggj fakfe- lagslóggáva varð gjord.

Fýra lagnur

Millum tey nógvu, ið sita fóst í Sudan orsakað av friðarligum virkseminum, ið á ein ella annan hátt ikki hevur dámt stjórnini, verður greitt frá fýra fangalagnum, og heitt verður á fólk um at vera við til at hjálpa teimum. Við at skriva til myndug- leikarnar gera tit ikki bert vart við hesar fýra fangar- nar, men tit kunnu eisini hjálpa øðrum fangum við at visa, at tit hava áhuga í hvat gongur fyri seg í Sudan og vita um tað, sum hendir í landinum. Tað er, sum myndur lutur, at ongari stjórnaðmar, at hennara yvirgangur og misbrot móti egnum borg- arum verða avdúkað og kunngjórð. Hetta hevur ofta vist seg at vera góð, andi eisini fyri tær ring- astu yvirgangsstjórnir, ið til hava verið.

Hvussu kanst tú hjálpa?

Hvat kanst tú gera at hjálpa til at hesir fýra fangarnir saman við øð- rum fangum í Sudan verða latnir leysir.

* Skriva til myndugleikar í Sudan, sí listan niðan- fyri:

— Bið um, at teir fangar- nir, ið nevndir eru í hesi greinini, verða latnir leys-

ir beinanvegin og uttan treytir, av tí at teir eru samvitskufangar, sum sita fastir einans tí at teir hava sagt sína hugsan uttan at nýta vald ella eggja til valdsnýtslu.

— bið um trygd fyri, at teir ikki verða illa viðfarnir ella pindir,

— bið um, at teir fáa loyvi at hava samband við fa- miljuna, sakforarar og ó- heftar læknar,

— ger vart við tíðindini um, at universitetslærarar og onnur útbúgvir fólk tykjast at vera fyri serlig- um ágangi orsakað av teirra friðarligu andstöðu móti stjórnini,

— bið stjórnina um at taka málini hjá øllum politisk- um fangum til nýggja við- gerð at tryggja, at eingin er fongslaður einans or- sakað av sannføring ella friðarligum virkseminum.

* Bið eisini onnur, serliga lærarar og studentar, um at taka undir við tær, so- leidis at flest moguligar áheitanir verða sendar su- dansku myndugleikum til frama fyri hesar fýra fangarnar.

* Skriva á enskum ella danskum og ansa eftir at brovini eru kurteisliga orðað. Minst til, at tað ræður meira um at hjálpa fangunum enn at siga sína

hugsan um myndugleikar- nar.

* Skuldi tað hent, at tú fært nakað svar, lat Am- nesty International, Fø-

oya deild frætta beinan- vegin.

Dr. Ushari Ahmed Mahmoud er lærari í máli á lærða háskúlanum í Khartoum og stjóri fyri einum læristovni í arab- iskum. Hann er eisini virkin í stríðnum fyri umbøtur á mannarætt- indastøðuna.

Í oktober 1987, meðan stjórnin hjá fyrrverandi forsætisráðharranum Sadiq al-Mahdi enn sat við ræðið, varð hann settur í fongslu eitt stutt skeið. Hann hevði givið út eitt smárit, har hann fanst at stjórnini í sam- bandi við eitt blóðbæði í Ad-Daien í Darfur lands- partinum, tá limir í Riz- eigat ættarbólkinum í mai 1987 drupu hundr- aðals fólk í Dinka ætt- arbólkinum. Dr. Mah- moud varð latin leysur aftur eftir at hann varð avhoyrdur í fleiri tímar. Hann varð kortini fongslaður aftur í tvær vikur í desember 1987 og avhoyrdur av nýggj- um um sama ritið.

Dr. Ushari Ahmed Mahmoud varð handtik- in aftur tann 8. juli 1989, og hann hevur sitið fast-

ur síðan. Í mars 1990 fekk hann vitjan í Kober fongslinum av einum ráðharra. Hann varð hóttur við fongsling í ó- setta tíð uttan sakarmál, um hann ikki tók aftur tað, hann hevði skrivað um hópdraðið í Ad- Daen. Hesum sýtti hann fyri, og tiggju dag- ar seinni varð hann flutt- ur til Shalla fongslíð í Darfur, har viðurskiftini eru serliga ring.

